

บทที่ 24

วิธีการรอกำหนดโทษ และรอกำหนดโทษ

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 56 บัญญัติว่า

“ผู้ใดกระทำความผิดซึ่งมีโทษจำคุก และในคดีนั้นศาลจะลงโทษจำคุกไม่เกินสองปี ถ้าไม่ปรากฏว่าผู้นั้นได้รับโทษจำคุกมาก่อน หรือปรากฏว่าได้รับโทษจำคุกมาก่อนแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือ ความผิดลหุโทษ เมื่อศาลได้คำนึงถึงอายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพและสิ่งแวดล้อมของผู้นั้น หรือสภาพความผิด หรือเหตุอื่นอันควรปรานีแล้ว เห็นเป็นการสมควร ศาลจะพิพากษาว่าผู้นั้นมีความผิดแต่รอกำหนดโทษไว้ หรือกำหนดโทษแต่รอกำหนดโทษไว้ แล้วปล่อยตัวไป เพื่อให้โอกาสผู้นั้นกลับตัวภายในระยะเวลาที่ศาลจะได้กำหนด แต่ต้องไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่ศาลพิพากษา โดยจะกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติของผู้นั้นด้วยหรือไม่ก็ได้

เงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติของผู้กระทำความผิดนั้น ศาลอาจกำหนดข้อเดียวหรือหลายข้อ ดังต่อไปนี้

- (1) ให้ไปรายงานตัวต่อเจ้าพนักงานที่ศาลระบุไว้เป็นครั้งคราวเพื่อเจ้าพนักงานจะได้สอบถามแนะนำ ช่วยเหลือ หรือตักเตือน ตามที่เห็นควรในเรื่องความประพฤติและการประกอบอาชีพ
- (2) ให้ฝึกหัด หรือทำงานอาชีพอันเป็นกิจลักษณะ
- (3) ให้ละเว้นการคบหาสมาคม หรือการประพฤติใด อันอาจนำไปสู่การกระทำความผิดเช่นเดียวกันนั้นอีก

เงื่อนไขตามที่ศาลได้กำหนดตามความในวรรคก่อนนั้น ถ้าภายหลังความปรากฏแก่ศาลตามคำขอของผู้กระทำความผิด ผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้นั้น ผู้อนุบาลของผู้นั้น พนักงานอัยการ หรือเจ้าพนักงานว่า พฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องแก่การควบคุมความประพฤติของผู้กระทำความผิดได้เปลี่ยนแปลงไป เมื่อศาลเห็นสมควรศาลอาจแก้ไขเพิ่มเติมหรือเพิกถอนข้อหนึ่งข้อใดเสียก็ได้ หรือจะกำหนดเงื่อนไขข้อใด ตามที่กล่าวในวรรคก่อนที่ศาลยังมีได้กำหนดไว้เพิ่มเติมขึ้นอีกก็ได้”

จากบทบัญญัติมาตรา 56 จะเห็นได้ว่ากฎหมายกำหนดวิธีการให้ศาลใช้ 2 วิธี คือ

1. ศาลมีคำพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดแต่รอกำหนดโทษไว้ หรือ
2. ศาลกำหนดโทษแต่รอกำหนดโทษไว้

วิธีที่ 1 ศาลพิพากษาว่าจำเลยมีความผิด แต่รอกำหนดโทษไว้

กล่าวคือ ศาลยังมีได้กำหนดว่า จำเลยควรจะได้รับโทษเท่าใด เมื่อจำเลยไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองความประพฤติ และศาลเห็นสมควรจะลงโทษที่ได้รอกำหนดโทษไว้ก็ดี จำเลยได้กระทำความผิดขึ้นอีกภายในเวลาที่ศาลกำหนดก็ดี ศาลจะได้กำหนดโทษและลงโทษที่รอกำหนดไว้

วิธีที่ 2 ศาลพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดและกำหนดโทษไว้ เพียงแต่ศาลจะรอกำหนดโทษไว้ก่อนเท่านั้น

การรอกำหนดโทษและการรอกำหนดโทษนี้ มีได้เฉพาะโทษจำคุกเท่านั้น เพราะวิธีนี้เป็นวิธีหลีกเลี่ยงมิให้ศาลต้องจำคุกจำเลย ในระยะเวลาอันสั้นวิธีหนึ่ง ซึ่งตามที่ประมวลกฎหมายอาญาได้บัญญัติไว้มี 3 วิธีคือ

1. วิธีการให้ศาลยกโทษจำคุกได้
2. วิธีเปลี่ยนโทษจำคุกเป็นโทษกักขัง
3. วิธีการกำหนดโทษ หรือรอกำหนดโทษ

วิธีที่ 1 และ 2 ดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

ความคิดที่ศาลจะใช้วิธีรอกำหนดโทษหรือรอกำหนดโทษนี้ จะต้องมิใช่ความคิดที่ได้กระทำอย่างร้ายแรง กล่าวคือในคดีนั้นศาลจะลงโทษจำคุกไม่เกินสองปี แต่การที่ศาลจะลงโทษจำคุกไม่เกินสองปีนี้ ศาลไม่จำเป็นต้องกำหนดโทษจำคุกลงไปในคำพิพากษาดังนี้ เพียงแต่ศาลเห็นสมควรว่าจะกำหนดโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี ก็รอกำหนดโทษไว้ได้ และแม้ในคดีนั้นศาลจะกำหนดโทษปรับไว้ด้วยก็ตาม ศาลก็ยังมีอำนาจรอกำหนดโทษจำคุกอยู่ได้นั่นเอง กล่าวคือ โทษปรับก็ปรับไปส่วนโทษจำคุกศาลก็รอกำหนดไว้ นอกจากนี้โทษที่จะลงแก่จำเลยนั้น แม้จะเป็นโทษตามกฎหมายอื่น ซึ่งมีใช้โทษตามประมวลกฎหมายอาญา ก็ยังสามารถใช้มาตรา 56 นี้ได้ ดังหลักที่บัญญัติไว้ในมาตรา 17 (คำพิพากษาฎีกาที่ 433/2500)

การที่ศาลจะรอกำหนดโทษ หรือรอกำหนดโทษได้นี้ จะต้องปรากฏว่าจำเลยไม่เคยต้องโทษจำคุกมาก่อน เว้นแต่โทษจำคุกที่เคยได้รับนั้นเป็นโทษในความผิดฐานประมาทหรือลหุโทษ ถ้าจำเลยเคยต้องโทษจำคุกมาก่อน ไม่ว่าจะนานเพียงใดมาแล้วก็ตาม ย่อมจะใช้มาตรา 56 นี้ เพื่อรอกำหนดโทษไม่ได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ 743/2579)

คำว่า “รับโทษจำคุกมาก่อน” มีความหมายเพียงใด?

การได้รับโทษจำคุกมาก่อนนี้ หมายความว่า ต้องได้รับโทษจำคุกมาแล้วจริง ๆ ไม่ว่าจะรับ

มาแล้วทั้งหมดหรือแต่เพียงบางส่วนก็ตาม เช่น จำเลยกำลังรับโทษจำคุกอยู่ตามคำพิพากษา ได้มีคำพิพากษาในอีกคดีหนึ่งซึ่งได้กระทำมาก่อนคดีที่กำลังรับโทษอยู่ ศาลจะรอกการลงโทษหรือรอกการกำหนดโทษในคดีนี้ไม่ได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ 970/2507) เพราะกฎหมายต้องการเพียงไม่ปรากฏว่าได้รับโทษจำคุกมาก่อน ก็รอกการลงโทษได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ 1399/2508) แต่ถ้าตามฟ้องกล่าวว่า จำเลยเคยต้องโทษจำคุกมาแล้วฐานทำร้ายร่างกาย และจำเลยรับสารภาพแต่ไม่ปรากฏว่าถูกจำคุกเท่าไร เป็นโทษฐานประมาท หรือลหุโทษหรือไม่ ศาลก็ยังรอกการลงโทษได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ 1614/2498) แม้ปรากฏในภายหลังว่า จำเลยที่ศาลพิพากษาให้รอกการลงโทษนั้นเคยได้รับโทษจำคุกมาก่อนแล้ว ก็ไม่มีทางที่ศาลนั้นจะแก้คำพิพากษาในภายหลังได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ 701/2477)

เหตุผลที่ศาลได้คำนึงถึง แล้วจึงเห็นสมควรที่จะรอกการกำหนดโทษหรือรอกการลงโทษ มีดังนี้

1. **อายุ** ของผู้กระทำความผิด เช่น อายุ 19 ปี ให้คนนั้นช้อนท้ายจักรยานยนต์ตามที่เคยกระทำ แต่ในวันนั้นเกิดมีอุบัติเหตุ ตัวเองก็บาดเจ็บด้วย ศาลเห็นสมควรรอกการลงโทษ (คำพิพากษาฎีกาที่ 892/2507)
2. **ประวัติ** ของผู้กระทำความผิด เคยประกอบความดีมาก่อน ไม่เคยฉ้อโกง หรือรับราชการ มาด้วยความซื่อสัตย์ตลอดมา เป็นต้น
3. **ความประพฤติ** ของผู้กระทำความผิด หมายถึงความประพฤติปัจจุบันของผู้กระทำความผิดนั้น
4. **สติปัญญา** ของผู้กระทำความผิด หมายถึงได้กระทำความผิดเพราะความโง่เขลา รู้เท่าไม่ถึงการณ์ เป็นต้น
5. **สุขภาพ** ของผู้กระทำความผิดอาจเป็นเหตุจูงใจ หรือเป็นสาเหตุให้เขากระทำความผิดได้ เช่น สุขภาพไม่ดี ใจคอหงุดหงิด อาจกระทำความผิดได้ง่าย เป็นต้น
6. **ภาวะแห่งจิต** ของผู้กระทำความผิด ต้องพิจารณาว่าเขามีจิตบกพร่องหรือจิตฟั่นเฟือนหรือไม่
7. **นิสัย** ของผู้กระทำความผิด ถ้าเขามีนิสัยดี ก็สมควรที่จะรอกการลงโทษหรือรอกการกำหนดโทษได้
8. **อาชีพ** ต้องพิจารณาว่าผู้กระทำความผิดประกอบอาชีพอย่างไร สุจริตหรือไม่ เป็นต้น
9. **สิ่งแวดล้อม** สภาพแวดล้อมของผู้กระทำความผิด อาจเป็นสาเหตุแห่งการกระทำความผิดได้
10. **สภาพของความคิด** ต้องพิจารณาว่า ความคิดที่เกิดขึ้นนั้นร้ายแรงเพียงใด สมควรที่จะรอกการลงโทษหรือรอกการกำหนดโทษหรือไม่
11. **เหตุอันอันควรปรานี** ให้ศาลใช้ดุลพินิจที่จะพิจารณาถึงเหตุอื่น ๆ โดยเฉพาะตามเหตุบรรเทาโทษในมาตรา 78

ตัวอย่างคำพิพากษาศาลฎีกา มาตรา 56

เดิมจำเลยมีข้อโกรธเคืองอยู่กับผู้เสียหาย และจำเลยที่ 2 เคยชกผู้เสียหายจนถูกปรับไปครั้งหนึ่งแล้ว ในวันเกิดเหตุจำเลยทั้งสามได้เข้ากลุ่มมั่วหม่ำทำร้ายและต่ออายุจนผู้เสียหายได้รับบาดเจ็บสาหัส และในระหว่างที่จำเลยได้ประกันตัวไปจากศาลในคดีนี้ จำเลยที่ 3 ยังได้ชกผู้เสียหายในร้านของผู้มีชื่ออีก ครั้งหนึ่ง ศาลฎีกาเห็นว่าจำเลยทั้งสามเป็นอันธพาล จึงไม่รอกการลงโทษให้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 448/2500)

เมื่อพระราชบัญญัติการพนันมิได้บัญญัติถึงเรื่องรอกการลงโทษผู้กระทำผิดไว้ศาลก็ยอมนำมาบว่าด้วยการรอกการรอกการลงโทษในกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา 41 (ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 56) มาใช้บังคับได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 433/2500)

จำเลยยิงผู้เสียหายในขณะที่จำเลยไปพบผู้เสียหายกำลังกอดภริยาของจำเลยอยู่ จนถึงได้มีการต่อสู้กันขึ้น อันเรียกได้ว่าจำเลยบันดาลโทสะโดยถูกข่มเหงอย่างร้ายแรงด้วยเหตุไม่เป็นธรรม จำเลยจึงได้ยิงผู้เสียหายในขณะนั้น ซึ่งตามมาตรา 72 แห่งประมวลกฎหมายอาญา ศาลจะลงโทษจำเลยน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้เพียงใดก็ได้ ศาลลงโทษจำคุกจำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 288, 80 และ 72 มีกำหนด 2 ปี แต่ให้รอกการลงโทษไว้มีกำหนด 5 ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 56 (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 435/2500)

นายอำเภอแก่งไສ่กุญแจมือผู้ต้องหา เป็นความผิด แต่ไม่มีเจตนาแก่งไສ่เป็นส่วนตัว หากทำเพื่อปราบปรามเจ้ามือสลากกินรวบ ผู้บังคับบัญชารับรองว่าเป็นนายอำเภอเข้มแข็ง และมีความประพฤติดี ศาลให้รอกการลงโทษ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 774/2501)

ผู้ตายรู้ยู่ว่าหญิงเป็นภริยาจำเลยแล้ว ยังพยายามติดต่อทางซู้สาวเอาไปเป็นภริยาจนได้ จำเลยยังมีเยื่อใยติดตามไปพบภริยาและผู้ตายเดินมาด้วยกัน จำเลยจึงวอนให้ภริยากลับไปอยู่กับตน ผู้ตายกลับสบประมาทว่าเป็นหน้าตัวเมีย ผู้หญิงเขาไม่รักจะตามมาทำไม ดังนี้ ถือว่ารุนแรงสำหรับกรณีเช่นนี้ เป็นเหตุให้บันดาลโทสะ เพราะถูกข่มเหงอย่างร้ายแรงด้วยเหตุไม่เป็นธรรม ตามมาตรา 72 แห่งประมวลกฎหมายอาญา จำเลยยิงผู้ตาย ตาย จึงได้รับประโยชน์ตามมาตรา 72 และเป็นเหตุให้ศาลรอกการลงโทษไว้ตาม มาตรา 56 ได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1135/2504)

ในกรณีที่จำเลยต้องคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุกและปรับ แต่โทษจำคุกให้รอกการลงโทษไว้แล้วจำเลยมากระทำความผิดอีก เมื่อโจทก์ไม่ได้มีคำขอให้เอาโทษที่รอไว้มาบวกกับโทษใหม่ด้วยนั้น ศาลจะเอาโทษที่รอไว้มาบวกไม่ได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 980/2505)

ในคดีความผิดตามพระราชบัญญัติการพนัน ถ้าจำเลยกระทำผิดคดีหลังในระหว่างการรอก

การลงโทษจำคุกในคดีก่อน ก็ต้องถือว่ายังไม่พ้นโทษของคดีก่อน จะเพิ่มโทษตามมาตรา 14 ทวิ หาได้ไม่ (คำพิพากษาฎีกาที่ 278/2506)

จำเลยต้องคำพิพากษาจำคุกในความผิดฐานเล่นการพนัน แต่ศาลให้รอการลงโทษจำคุกไว้ จำเลยมากระทำความผิดฐานเล่นการพนัน ในระหว่างที่ศาลรอการลงโทษจำคุก จะเพิ่มโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติการพนัน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2485 มาตรา 3 ซึ่งบัญญัติว่า “ผู้ใดกระทำความผิดต้องระวางโทษตามพระราชบัญญัตินี้ เมื่อพ้นโทษแล้วยังไม่ครบกำหนด 3 ปี กระทำความผิดต่อพระราชบัญญัตินี้อีก.....” ไม่ได้ เพราะเมื่อยังอยู่ในระหว่างที่ศาลรอการลงโทษ จะเรียกว่าจำเลยพ้นโทษแล้วไม่ได้ ตามนัยแห่งคำพิพากษาฎีกาที่ 278/2506 ระหว่างผู้ว่าคดีศาลแขวงสงขลา โจทก์ นายหรรณ จิตตอนุกุล ๆ กับพวก จำเลย

ตามที่ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 56 บัญญัติว่า “ไม่ปรากฏว่าผู้นั้นได้รับโทษจำคุกมาก่อน” นั้น หมายความว่าจำเลยไม่ได้รับโทษจำคุกมาก่อน คดีที่ศาลกำลังจะพิพากษา คดีที่จำเลยได้รับโทษจำคุกนั้นไม่จำเป็นต้องเป็นการกระทำความผิดก่อนคดีที่ศาลจะพิพากษาคดีไม่มี เมื่อปรากฏว่าก่อนศาลจะพิพากษาคดีนี้ จำเลยกำลังรับโทษจำคุกอยู่ ศาลก็รอการลงโทษจำเลยอีกไม่ได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ 970/2507)

โจทก์ฟ้องว่าจำเลยใช้ปืนพกยิงภริยาจำเลยโดยเจตนาฆ่า จำเลยให้การว่าจำเลยเป็นโรคเส้นประสาทยิงภริยาในขณะที่วิกลจริต ศาลฎีกาฟังข้อเท็จจริงที่ว่าจำเลยยิงผู้ตาย ก็โดยจิตบกพร่อง แต่ยังสามารถรู้ผิดชอบอยู่บ้าง และโดยเหตุที่จำเลยมีบุตรอยู่ในความเลี้ยงดูของจำเลยอีก 7 คน หากจำเลยต้องถูกโทษแล้ว บุตรของจำเลยซึ่งยังเป็นเด็กจะขาดผู้ให้ความอุปการะและอบรมสั่งสอนสมควรจะรอการลงโทษจำเลยไว้สักครั้งเพื่อให้จำเลยเลี้ยงดูบุตร และกลับตนเป็นคนดี ตลอดจนรักษาตัวของจำเลยให้ดีขึ้น ทั้งนี้ก็เพื่อประโยชน์แก่เด็กในอนาคตด้วย (คำพิพากษาที่ 963/2508)

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 56 ต้องการเพียงว่า ถ้าไม่ปรากฏว่าผู้นั้นได้รับโทษจำคุกมาก่อน ก็เพียงพอที่จะเป็นองค์ประกอบองค์หนึ่งของการที่จะพิพากษาหรือการกำหนดโทษ หรือรอการลงโทษได้แล้ว หากต้องนำสืบไม่ แม้มิได้นำสืบ ศาลก็อาจคำนึงถึงอายุ และอื่น ๆ เท่าที่ฟังมีปรากฏในสำนวนได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ 1399/2508)

การที่ศาลจะรอการลงโทษจำเลยหรือไม่นั้น เป็นข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับดุลพินิจ โจทก์ฎีกาโต้แย้งในข้อนี้ไม่ได้ ต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 218 (คำพิพากษาฎีกาที่ 409-410/2509)

อัยการฟ้อง ร. กับ ส. เป็นจำเลยหาว่าทำร้ายร่างกายซึ่งกันและกัน และ ส. ฟ้อง ร. อีก ส่วนหนึ่งว่า ร. ทำร้ายร่างกายตน ศาลชั้นต้นสั่งรวมการพิจารณาแล้วพิพากษาลงโทษจำคุก และปรับ ร. แต่โทษจำคุกให้รอไว้ ส่วน ส. นั้นก็ให้ลงโทษปรับ กับยกฟ้องคดีที่ ส. เป็นโจทก์ ส. แต่ผู้เดียวอุทธรณ์ทั้ง 2 ส่วน ศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องคดีที่ ส. เป็นโจทก์เหมือนกัน แต่ให้แก่โทษของ ร. เป็นไม่รอการลงโทษดังนั้นหาขอไม่ เพราะคดีเฉพาะตัว ร. จำเลยในส่วนหนึ่งที่อัยการเป็นโจทก์นั้นถึงที่สุดแล้ว (คำพิพากษาฎีกาที่ 1025/2513)

ศาลแขวงบันทึกฟ้องด้วยวาจาของโจทก์ว่า จำเลยจัดให้ฉายภาพยนตร์ลามกอนาจาร ฯลฯ ดังนี้ พอเป็นความผิดตาม พ.ร.บ. ปรามการทำให้แพร่หลายและการค้าวัตถุอันลามก พ.ศ. 2471 มาตรา 3 และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 287 (1) แล้ว ความผิดตามมาตรา 287 นี้จำคุกไม่เกิน 6 เดือน ไม่ใช่ความผิดร้ายแรง และมีได้ฟ้องว่าจำเลยทำเพื่อการค้า จึงให้จำคุก 1 เดือน รอการลงโทษ 1 ปี ที่รอการลงโทษนี้เป็นเหตุในลักษณะคดี จึงให้จำเลยที่มีได้อุทธรณ์ได้รับผลด้วย (คำพิพากษาฎีกาที่ 1204/2518)

จำเลยเป็นหญิง ได้ซัดใช้เงินที่ยักยอก 3,500,000 บาทให้เป็นที่พอใจผู้เสียหายและถอนคำร้องทุกข์ไม่ติดใจเอาโทษไปแล้ว ศาลรอการลงโทษฐานใช้เอกสารปลอม (คำพิพากษาฎีกาที่ 4238, 1239/2518)

การที่จำเลยกระทำโดยมิได้คำนึงถึงความปลอดภัยในชีวิตของผู้อื่นและต่อสังคมด้วยนั้น แม้จำเลยจะได้ซัดใช้ค่าเสียหายให้ฝ่ายผู้ตาย ซึ่งจำเลยต้องรับผิดชอบอยู่แล้ว และจำเลยไปมอบตัวต่อเจ้าพนักงานก็ตาม แต่ศาลชั้นต้นก็ได้พิจารณาถึงเรื่องที่จำเลยซัดใช้ค่าเสียหายประกอบในการกำหนดโทษโดยลงโทษจำคุกจำเลย 2 ปี ในสถานเบาอยู่แล้ว จึงไม่สมควรรอการลงโทษ (คำพิพากษาฎีกาที่ 1995/2519)

จำเลยเป็นหญิงถูกสามีทอดทิ้ง เมื่อเกิดเหตุแล้วมีบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ 8 หรือ 9 คน บุตรคนอื่น ๆ ก็อยู่ร่วมบ้านกับจำเลย ซึ่งคงไม่พ้นจากความอุปการะเลี้ยงดูของจำเลย ทั้งจำเลยก็เป็นเพียงผู้รับฝากเฮโรอีนของกลางไว้จากผู้อื่นเท่านั้น พฤติการณ์แห่งคดีดังกล่าว สมควรรอการลงโทษให้แก่จำเลย (คำพิพากษาฎีกาที่ 2457/2519)

กรณีที่จำเลยกับผู้ตายต่างประมาทในลักษณะเดียวกันจนเกิดเหตุขึ้น การใช้ดุลพินิจจะพิจารณาแต่ความประมาทของจำเลยฝ่ายเดียวไม่ได้ เมื่อต่างประมาทไม่ยิ่งหย่อนกว่ากัน ตัวจำเลยเองบาดเจ็บสาหัส ศาลลงโทษจำคุกจำเลย แต่รอการลงโทษ (คำพิพากษาฎีกาที่ 201/2520)

จำเลยเป็นผู้ใหญ่ ช่มชื่นชำเราเด็กหญิงอายุ 10 ปี ซึ่งอยู่บ้านใกล้เคียง เป็นภัยต่อสังคม ไม่สมควรรอกการลงโทษ (คำพิพากษาฎีกาที่ 1812/2520)

เคยต้องโทษจำคุกตาม พ.ร.บ. การพนันมาแล้ว รอกการลงโทษจำคุกไม่ได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ 664/2520)

ผู้ว่าราชการจังหวัด และนายตำรวจรับราชการมานานด้วยดี ทำผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 157 ศาลจำคุกคนละ 1 ปี ศาลรอกการลงโทษจำคุกไว้ 3 ปี (คำพิพากษาฎีกาที่ 1202/2520)

ศาลพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดฐานแจ้งความเท็จและหมิ่นประมาท ดูหมิ่นเจ้าพนักงานจำคุก 1 ปี ปรับ 600 บาท ให้ใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์ 20,000 บาท ศาลเห็นควรรอกการลงโทษจำคุกไว้ 3 ปี เพราะเป็นความผิดเล็กน้อย และเสียค่าสินไหมทดแทนสูงพอที่จะทำให้รู้สำนึกแล้ว (คำพิพากษาฎีกาที่ 594/2521)

จำเลยเป็นกำนันยิงผู้ตาย 3 นัด เพราะสำคัญผิดว่าผู้ตายจะยิงจำเลยเป็นการป้องกันเกินกว่าเหตุ ศาลลดโทษและลงโทษตามมาตรา 288, 69 ได้ จำเลยมีประวัติดีเด่นในหน้าที่ราชการ ศาลจำคุก 2 ปี รอกการลงโทษไว้ 5 ปี (คำพิพากษาฎีกาที่ 1873/2522)

ศาลจำคุกจำเลย 2 ปี ปรับ 20,000 บาท ฐานมีเฮโรอีน ตาม พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ ฯ มาตรา 20 ตรี ต้องจำคุกมาแล้ว 7 เดือน จำเลยเป็นนักศึกษา ศาลรอกการลงโทษจำคุกไว้ 1 ปี (คำพิพากษาฎีกาที่ 2455/2522)

กระทำแก่เด็กหญิงอายุ 5 ขวบ โดยมีได้เจตนาชำเรา ไม่เป็นพยายามช่มชื่น แต่ทำอนาจารตาม ป.อ มาตรา 279 จำเลยเป็นพี่เขยบิดาของเด็กกลับถือโอกาสทำต่อเด็ก และปฏิเสธไม่สำนึกผิด หากรอกการลงโทษจะเป็นตัวอย่างต่อไป จึงจำคุกโดยไม่รอกการลงโทษ (คำพิพากษาฎีกาที่ 2878/2522)

การกระทำผิดเงื่อนไข

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 57 บัญญัติว่า

“เมื่อความปรากฏแก่ศาลเอง หรือความปรากฏตามคำแถลงของพนักงานอัยการหรือเจ้าพนักงานว่าผู้กระทำความผิดไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขตามที่ศาลกำหนดตามมาตรา 56 ศาลอาจตัดเตือนผู้กระทำความผิด หรือจะกำหนดการลงโทษที่ยังไม่ได้กำหนดหรือลงโทษซึ่งรอไว้วันก็ได้”

จากบทบัญญัติของกฎหมาย จะเห็นได้ว่าเมื่อผู้ถูกรอกการลงโทษหรือรอกการกำหนดโทษได้กระทำความผิดเงื่อนไข ไม่ว่าจะความปรากฏแก่ศาลเอง หรือโดยเจ้าพนักงานอัยการ หรือเจ้าพนักงานแถลงต่อศาลก็ได้ ศาลนั้น (ศาลที่มีการกำหนดเงื่อนไขไว้) อาจทำได้ ตามควรแก่กรณีดังต่อไปนี้

1. เรียกตัวผู้นั้นมาตักเตือน ให้ปฏิบัติตามเงื่อนไข หรือ
2. ถ้าผู้นั้นถูศาลรอกการกำหนดโทษไว้ ศาลจะกำหนดโทษที่รอกการกำหนดไว้แล้วลงโทษที่กำหนดขึ้นนี้ไปเลยที่เดียวก็ได้ หรือเมื่อกำหนดแล้วยังคอรอกการลงโทษต่อไป ตามระยะเวลาเดิมอีกก็ได้ (กำหนดเวลาเดิมนี้ไม่มีกฎหมายให้อำนาจศาลเปลี่ยนแปลงได้)
3. ถ้าผู้นั้นถูรอกการลงโทษไว้ ศาลอาจเห็นสมควรให้ลงโทษที่ได้กำหนดไว้ตั้งแต่แรกหรือรอกการลงโทษนั้นไว้ก็ได้

ทั้ง 3 กรณีนี้อยู่ในดุลพินิจของศาลโดยเฉพาะ

วิธีการที่จะใช้บังคับในกรณีที่ผู้ที่ได้รอกการกำหนดโทษและรอกการลงโทษกระทำคามผิดอีก
ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 58 ได้บัญญัติถึงวิธีการที่จะใช้บังคับแก่ผู้ที่ได้รอกการกำหนดโทษ หรือรอกการลงโทษไว้ และมากระทำคามผิดอีกภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด ดังนี้

“ถ้าภายในเวลาที่ศาลกำหนดตามมาตรา 56 ผู้ที่ถูกศาลพิพากษาได้กระทำคามผิดอันมิใช่ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ และศาลพิพากษาให้ลงโทษจำคุก สำหรับความผิดนั้น ให้ศาลที่พิพากษาคดีหลังกำหนดโทษที่รอกการกำหนดไว้ในคดีก่อนบวกเข้ากับโทษในคดีหลัง หรือบวกโทษที่รอกการลงโทษไว้ในคดีก่อนเข้ากับโทษในคดีหลัง แล้วแต่กรณี

แต่ถ้าภายในเวลาที่ศาลกำหนดตามมาตรา 56 ผู้นั้นมิได้กระทำคามผิดดังกล่าวมาในวรรคแรก ให้ผู้นั้นพ้นจากการที่จะถูกกำหนดโทษ หรือถูกลงโทษในคดีนั้น แล้วแต่กรณี”

ถ้าภายในระยะเวลาที่ศาลรอกการกำหนดโทษหรือรอกการลงโทษตามมาตรา 56 นี้ จำเลยได้กระทำคามผิดอีก ไม่ว่าจะเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา หรือกฎหมายอื่น เว้นแต่ความผิดลหุโทษ หรือความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท และในคดีหลังศาลพิพากษาลงโทษจำคุก ในกรณีที่ศาลรอกการกำหนดโทษไว้ ศาลที่พิพากษาคดีหลังจะต้องกำหนดโทษในคดีก่อน แล้วบวกโทษที่จะต้องลงในคดีก่อนเข้ากับโทษที่จะลงในคดีหลังโดยไม่มีกรเพิ่มโทษ หรือในกรณีที่ศาลรอกการลงโทษ ศาลที่พิพากษาคดีหลังจะต้องบวกโทษที่รอกการลงโทษไว้ในคดีก่อนเข้ากับโทษในคดีหลังโดยไม่มีกรเพิ่มโทษ

เมื่อพ้นกำหนดที่รอกการลงโทษหรือรอกการกำหนดโทษไว้

ตามความในมาตรา 58 วรรค 2 หมายความว่า ถ้าจำเลยที่ถูรอกการลงโทษหรือรอกการกำหนดโทษไว้มิได้กระทำผิดอีกเลยในระยะเวลาที่รอกการกำหนดโทษ หรือรอกการลงโทษ เขาย่อมพ้นจากการรอกการกำหนดโทษหรือรอกการลงโทษ เขาจึงเป็นเพียงผู้กระทำคามผิด ตามที่ศาลได้พิพากษาไว้ แต่ไม่ถูกลงโทษ.

ตัวอย่างคำพิพากษาศาลฎีกา มาตรา 58

ศาลพิพากษารอการลงโทษ ต่อมาจำเลยต้องคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุก แต่เป็นความผิดที่จำเลยได้กระทำก่อนที่ศาลพิพากษารอการลงโทษ จะนำโทษที่รอมาบวกด้วยไม่ได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1131/2501)

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 58 มิใช่เป็นมาตราที่บัญญัติว่าเป็นการกระทำความผิดอันจำต้องอ้างมาตราในฟ้อง ดังที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 158 (6) ได้บัญญัติไว้เมื่อโจทก์ได้กล่าวมาในฟ้อง และมีคำขอแล้ว โจทก์จะอ้างมาตรา 58 หรือไม่ ศาลที่พิพากษาคดีหลังก็บวกโทษจำเลยที่รอไว้ในคดีก่อนเข้ากับโทษในคดีหลังได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 764/2508)

ฟ้องโจทก์ขอให้บวกโทษที่รอไว้เข้ากับโทษในคดีนี้ แต่เมื่อศาลพิพากษาลงโทษจำคุกจำเลยตลอดชีวิตแล้ว ก็ให้นำโทษที่รอไว้มาบวกไม่ได้ ถึงแม้ว่าในระหว่างพิจารณาของศาลฎีกาได้มีประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 11 ออกใช้บังคับซึ่งข้อ 1 ของประกาศดังกล่าวได้ยกเลิกความใน มาตรา 51 ของประมวลกฎหมายอาญาให้ใช้ความใหม่แทน ซึ่งข้อความที่บัญญัติใหม่มีผลให้เพิ่มโทษหรือบวกโทษแก่จำเลยได้ก็ตาม แต่บทบัญญัติที่ประกาศใช้ภายหลังนี้ หาเป็นคุณแก่จำเลยไม่ จึงไม่อาจนำมาใช้บังคับได้ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 3 (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 600/2515)

โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยหลายข้อหา กับขอให้นำโทษจำคุกที่รอการลงโทษไว้ในคดีก่อนมาบวกกับโทษในคดีนี้ด้วย จำเลยรับสารภาพบางข้อหากับรับว่าเคยต้องโทษและพ้นโทษตามฟ้องจริง คำให้การเช่นนี้ ถือได้ว่าจำเลยรับในข้อเท็จจริงที่โจทก์บรรยายฟ้องว่าจำเลยเคยต้องโทษแต่ให้รอการลงโทษไว้ศาลจึงบวกโทษของจำเลยที่รอการลงโทษไว้เข้ากับโทษในคดีนี้ได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 292/2515)

จำเลยเคยถูกศาลพิพากษาลงโทษจำคุก ฐานเล่นการพนันโดยให้รอการลงโทษไว้ ระหว่างรอการลงโทษ จำเลยกระทำผิดต่อ พ.ร.บ. การพนันอีก ดังนั้น เมื่อจำเลยยังไม่ได้รับโทษจำคุก โดยอยู่ระหว่างรอการลงโทษ ก็ไม่เรียกว่าจำเลยพ้นโทษไปแล้ว จึงเพิ่มโทษจำเลยตาม พ.ร.บ. การพนันไม่ได้ และเมื่อคดีหลังศาลมิได้ลงโทษจำคุกจำเลย จึงเอาโทษจำคุกคดีก่อนมาบวกไม่ได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1274/2519)